

Svar på remiss om Mer fastighetsnära insamling av förpackningar från Axfood

AB

Kontaktperson Åsa Domeij, Axfood AB

Mobil 073-0774307

Mejl asa.domeij@axfood.se

Sammanfattning av viktigaste ändringsförslag:

- Använd begreppet bostadsnära istället för fastighetsnära.
- Tydliggöra att de som yrkesmässigt tillverkar eller importerar förpackningar eller förpackningsmaterial ska kunna lämna information om vilka kemiska produkter de innehåller till nästa led.
- Kommunerna bör få ett tydligt ansvar att ge bygglov, vilka kan vara tillfälliga, till återvinningsstationer för att säkerställa en god service.
- Texten i förordningen bör förändras så att det framgår att det är materialåtervinning och inte energiåtervinning som ska vara målet.
- Möjligheterna för näringslivet att ta initiativ till frivilliga pantsystem bör tydliggöras.
- Producentansvaret måste tydliggöras så att det framgår vad som avses med "använder förpackning på annat sätt".
- Frågan om ansvar för de förpackningar som direktimporteras via e-handel av privatpersoner måste lösas.

Synpunkter på promemorians förslag

Inriktningen på förslagen i promemorian går i huvudsak i rätt riktning. Producentansvaret bibehålls men kompletteras med åtgärder för att förbättra servicen. Det tydliggörs också att kommunerna inte får ta egna initiativ till hämtning av producentansvarsfraktioner utan överenskommelse med producenterna. Det är också bra att det fastslås att ett insamlingssystem ska vara rikstäckande och ta ansvar för alla producentansvarsfraktioner. Det går inte att ha system med dubbla återvinningsstationer i samma område. Det är däremot lämpligt med konkurrens när det gäller hämtning och service.

Men, vilket också påpekas i promemorian, kommer det inte praktiskt gå att hämta fraktionerna vid varje enskild fastighet. Det är därför bättre att använda begreppet bostadsnära hämtning istället för fastighetsnära. Om målen för fastighetsnära hämtning ändras till bostadsnära blir de mer realistiska. Det blir också betydligt mer kostnadseffektiva lösningar om inriktningen är bostadsnära istället för fastighetsnära. Kommunernas ansvar att göra lämpliga platser tillgängliga för återvinningsstationer måste tydliggöras i författningstexten.

Ett problem, som är växande, är den stora direktimport av varor som görs av privatpersoner genom e-handel. De konsumenter som väljer att importera direkt t ex från Kina bör inte subventioneras av de som handlar av företag som betalar förpackningsavgift. Regeringen bör återkomma med förslag om ansvaret för dessa förpackningar.

En hel del detaljer kommer att behöva lösas i ett föreskriftsarbete. Det gäller t ex lämplig servicenivå i olika typer av bebyggelse. För att de ska bli praktiskt fungerande föreskrifter bör det arbetet göras i samråd med såväl näringsliv som kommuner

Förslag till förändringar i förordningstexten (2011:927)

§ 24 1. "ett retursystem för förpackningar som genom pant ger konsumenterna ekonomiska incitament och där förpackningarna materialåtervinns"

I handeln finns det ett flertal produkter som inte ingår i godkända retursystem men som hanteras av Returpack. Ett frivilligt system för pant på saftflaskor i introducerades 2015. I år har även flaskor för juice och smoothie lanserats med pant. Dessa system är inte godkända av Jordbruksverket. Något godkännande behövs inte eftersom det här är helt frivilliga miljöinitiativ som tagits i handeln. Ett annat exempel på frivillig pant är Hemköps pant på plastbärkassar.

Förslag till ändringar i förordningstexten (2014:1073)

§1.1b) "...förpackningar endast används när det är ändamålsenligt utifrån användarsynpunkt, hantering eller miljö- och resursskäl."

Begreppet "nödvändigt" är väl långtgående. På något sätt skulle det i nästan alla fall gå att undvika förpackningar men andra negativa konsekvenser som t ex ökat matsvinn skulle bli följderna. Den text som förslås av Axfood innebär att man inte ska använda förpackningar endast för marknadsföring. Ett klassiskt exempel är tandkrämstuber i kartong utanpå tuben. Det var en fråga som diskuterades för 30 år sedan och kartongerna försvann! Men nu har de kommit tillbaka.

§6.1 innehåller formuleringen **eller på annat sätt använder förpackningen**.

Det är oklart vad det innebär när det gäller producentansvaret. Om en livsmedelsindustri fyller en förpackning åt en annan varumärkesägare, är det i de fallen så att varumärkesägaren **använder förpackningen på annat sätt** och blir ansvarig producent?

Förordningen måste tydliggöra vad som avses. I de fall som det är flera producenter som har ansvar för en förpackning är det lämpligt att förpackningsavgiften delas mellan producenterna.

§34.2 "kan återanvändas eller materialåtervinnas".

Det är viktigt att det tydliggörs att det är återvinning av materialet som avses och att det inte är tillräckligt om det kan förbrännas. Begreppet återvinning innefattar ju även energiåtervinning dvs förbränning. Det är ytterst få förpackningar som inte kan förbrännas. Det skulle t ex kunna vara förpackningar av porslin.

§36 "En förpackning ska anses kunna materialåtervinnas enligt 34§ 2 genom.."

Stryk punkt 2 i paragrafen. Den innebär att energiåtervinning av plast blir lika högt prioriterat som materialåtervinning. I år har både DLF och Svensk Dagligvaruhandel antagit ambitiösa mål för att plastförpackningarna ska kunna materialåtervinnas. De skrivningar som är föreslagna motverkas näringslivets ambitioner att arbeta mot en mer cirkulär ekonomi. Det är visserligen gällande rätt sedan tidigare, men regeringen bör i det här sammanhanget passa på att ändra förordningen så att texten överensstämmer med den inriktning som finns att öka materialåtervinningen.

§ 39.1 "omfattar förpackningsavfall av material som ingår i producentansvaret."

Det är inte rimligt att förpackningar som inte omfattas av producentansvar ska ingå, exempelvis trä och porslin.

§39a ..."minst 50% av alla bostadsfastigheter".

60% är högt eftersom det är svårt att veta hur många fastighetsägare som kan/vill ordna med källsortering på sina fastigheter. Om den bostadsnära källsorteringen byggs ut så kan det bli en bra service även i de fall som hämtningen inte sker vid fastigheten. Kommunerna har knappast juridisk möjlighet att i sina Renhållningsordningar kräva att fastighetsägare tillhandahåller service för källsortering i befintliga fastigheter.

§39 h (förslag till ny paragraf)

"Kommunerna är skyldiga att tillhandahålla platser för återvinningsstationer för att möjliggöra bostadsnära insamling av producentansvarsfraktioner."

Om inte kommunerna ger bygglov, som kan vara tillfälliga, till återvinningsstationer kommer inte målet att det ska bli bekvämt att källsortera nås. Alla fastighetsägare kommer inte att ordna med källsortering i sina fastigheter. Idag är det problem för insamlingssystemen att få bygglov för återvinningsstationer.

§ 58 d (förslag till ny punkt)

"Den som yrkesmässigt tillverkar eller säljer en förpackning eller förpackningsmaterial till den svenska marknaden är skyldig att uppge vilka kemiska produkter som tillsatts till förpackningen samt vilka kemiska produkter som används i tillverkningsprocessen."

Idag är det svårt för handeln att få information om alla kemikalier som förpackningar och förpackningsmaterial innehåller samt vilka processkemikalier som använts. Det försvårar handelns hållbarhetsarbete med att fasa ut kemikalier som är tillåtna, men ändå olämpliga att sälja inom dagligvaruhandeln t ex kemiska ämnen som finns med på SIN-listan.